



Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Szerző

Cím *Negyvenéves Bpest.*

Idő

"1913"

Forrás:

Független Magyarország

Személy

Bp.

(Hely)

1913 XI/16

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helyszám

A negyvenéves Budapest

November 18-ikán családi ünnepe lesz a városnak. Akkor üli meg negyvenedik születésnapját, mert anno 1873-ban rendeltetvén el Budának Pest-tel; Pestnek Budával történő egyesítése; azóta él mint egységes város s mint egy fogalom — Budapest.

Ha német emberek volnánk tiszta faj szerint, (mert azt meg szégyenkezés nélkül megvallhatjuk, hogy valami elkevert németvér származást; egy pár cseppet még tudna kimutatni bennünk, a városi emberben a kísérletező fiziológus; abból a vérből valót, melynek figurái ma is ott kerengnek, ténferegnek Buda utcáin) az esetben történeti érzékünk dicséreteitől elbizakodva korhüségesebb meneteket állítanánk elő. Mideres, kitömött frakkos, köcsöghalapos emberek, ruhafodrok között eltévedt asszonyok bujnának elő. Söröskancsókat lengetnének a jobb kezek, pompázó csokrokat füzne virslikből a bal. Kócsagtollak helyett kerekülő rózsák ragadnak a fejfedőre s hegyező botok szöknek a levegőbe, sokan s dus összevisszaságban, mint az erdő fái. A menet élén az első polgár: a Burgermaszter huppog. Tipikus karikatúra. Pufók az arca, puffók a hátsó s cölöpös lábain tesped a test. Az orra helyén — a formás orr helyett valaki tévedésből széles, terpeszkedő agyagpocót csapott fel, szétolvadó, formátlant. A homlokán — rövid, de jól gömbölyödő e homlok (mintha gyémántszemek volnának) fénylően ragyognak az izzadságszalmák. Kiveszi zsebéből a színes, piros sávval keretelt vászonzsebkendőt, szétrázza, hogy a kenyérmorzsák kihulljanak belőle; megdörzsöli, pirosra-főltre gyurja

a homlokát, aztán —. Mert mind ez csak illő felkészülés volt, az igazi most kezdődik. A bal kezében agyonszorongatott marsallbotot meghajlítja a levegőnek; alázatosan, méltóságosan, mintha zászló volna; mire a tömeg, a kedves polgártársak diadalmas harsogással csattognak el egy diákos Cassenhauert.

...juhé, juhé,

Die Banda kummt, die Banda kummt
Die Banda is scho da —

Igy történik meg egy ünnepi emlékezés, ha Heidelbergában, Lipcsében, Berlinben, vagy akár melyik más német városban ülnék évfordulót. Ezt a német «hires» történeti érzék produkálja, amely humorra, paródiára készen, kényelmesen alkalmas anyag, de mégis csak van valami artizánus színekre, palettára felhangoló szépség.

És az artizánust mással is — sok mindennel — gyűjtik, fokozzák. Az ötletező aktualitás hatása következtében valami allegorikus képzeletű Max Klinger születik; idő kérdése az egész és méltóságos nagyságával tekintélyt szerző triptichon, szélesmezőjű vászon, rajta gigászok korabeli méretű emberek, mindegyik egy-egy szertelen erejű kiklopsz fog a város ősi eredetéről mithikus, misztikus homályba vesző legendát elmesélni. (A méretek adják meg a halhatatlanságot.)

Köztéren a színészetet stilszerűen a népieséghez, a Kasperltheater — bábjáték — Hanswurst — paprikajancsi figurájával képviseli. A darab egyszerű, nem is mulattató, de heves gesztusai miatt, melyek igen nagyon drasztikusak, tetszik. A Hans Sachs szelleme, szellemesége len-

geti be most is még. Asszony és férfi jönnek kacsázva, bizonytalan s pedáns lépésekkel, a nő akárcsak egy rokokó-dáma. Most megállnak óvatosan, nehezen megigazitva magukat. Hirtelen a levegő tüneményes csodájaképp bot repül az asszony kezébe s azt két marokra fogván, csak üti, csattogón, puffogón vágja vele a férfi fejét. Alighanem a férje; az szökik, szabadkőzik, imára kulcsolt, bocsánatkérő kezekkel könyörög. Mindhiába. Zuhany szaporaságával hullanak rá a koppanó ütések. Végre is nem bírja tovább, összehull, agyonlapul. Agyonlapították. Erre az asszony diadalmasan pukedlizik — s hogy hősi esetét, e nemes pantomimját megmagyarázzák, egy bádoglemezen betűk libbennek ki a szintérré s ezeket mondják: Bizonyára helyesen tett eme asszonyság! Jaj annak a férfinak, aki nem... elbánni, aki siralmas papucsos!

És a zene? Ez már estére marad.

Hatalmas szállóban gyűlnek össze a demokrata polgárok; mosolygásra fényesítették ki a parasztpiros arcokat, ragyogóra a kicsike szemeket. S a torkok kitisztultak a hosszú rekedtségtől, jól felkészültek a lármas, zajos melódiákra. Hiszen a gyors taktusban verkliző, zenélő Schrammei és ugyancsak hangos, jókedvű, csattogó harsogó, zúgó és az emberi hangnak kötelessége versenyezni vele.

Amikor lágyabb hangulatra gyul a szív, az olyan összecsokolózó Bruder mein érzelmre, akkor a citara a legmegfelelőbb: az ő hangja, cincogása, csacska, fecsegő, nőies, szentimentális zene kálálja «könyvet fakaszt föl az érzékeny lelkekben».